

303/2007. (XI. 14.) Korm. rendelet

a magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról

A Kormány az Alkotmány 35. § (1) bekezdés *b*) pontjában foglalt feladatkörében, valamint a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény 29. § (5) bekezdés *d*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következő rendeletet alkotja:

A rendelet hatálya

1. § A rendelet hatálya kiterjed egyes hivatalos földrajzi nevek megállapítására, véleményezésére és a földrajzi nevek nyilvántartására.

A földrajzi nevek és típusaik

2. § (1) *Földrajzi név:* a földfelszín természetes vagy mesterséges részleteinek azonosítására szolgáló, kisebb vagy nagyobb közösségek által használt tulajdonnév.

(2) *Hivatalos földrajzi név:* a hivatalos célra megállapított, esetenként ugyanazon részlet több neve közül kiválasztott földrajzi név.

(3) A hivatalos földrajzi nevek típusai a következők:

a) országos jelentőségű domborzat- és tájnév: a földfelszín függőleges tagoltságának jelentős kiterjedésű részleteit (hegységeket, völgyeket, medencéket stb.), illetve a jelentős kiterjedésű földrajzi, néprajzi és etnikai körzeteket, vidékeket, jogszabályban meghatározott gazdasági körzeteket jelölő, rendszerint az 1:200 000 és ennél kisebb méretarányú térképeken feltüntetett név;

b) területnév: a külterületi mező- és erdőgazdasági művelési egységeket (pl. mező, dűlő, rét stb.), azok részleteit és egyéb földrészlettel vagy más jellegzetes felszíni képződménnyel elhatárolt területet jelölő név, több ilyen terület összefoglaló neve, illetve a földfelszín függőleges tagoltságát (hegyeket, völgyeket stb.) jelölő helyi jelentőségű, rendszerint az 1:200 000 és ennél nagyobb méretarányú térképeken feltüntetett név;

c) természetvédelmi név: a nemzeti park, a tájvédelmi körzet, a természetvédelmi terület, Natura 2000 terület, natúrpark védettségére, illetve kijelölésére utaló utótago(ka)t tartalmazó neve, továbbá a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23. § (2) bekezdésében foglalt alakulatok (barlang, láp, kunhalom stb.) neve;

d) víznév: a vízgazdálkodást érintő minden név, így a természetes vizek (vízfolyások, állóvizek, mocsarak), a mesterséges létesítményekben szállított, tárolt vizek (csatornák, tározók), az ezekhez kapcsolódó sajátos tájegységek (pl. árvízi öblözet) és a létesítmények (duzzasztók, zsilipek), továbbá a víznyelők, források, kutak stb. neve;

e) országos jelentőségű közlekedési és hírközlési név: a vasúti közlekedéssel és szállítással kapcsolatos létesítmények (pályaudvar, állomás stb.), a távolsági autóbusz-közlekedéssel, hajózással, légi közlekedéssel kapcsolatos létesítmények (megállóhely, kikötő, repülőtér stb.), a 10 m-nél nagyobb nyílású hidak, valamint a hírközlési létesítmények (postahivatal stb.) neve;

f) országnév: az államformát jelölő, különírt utótagot tartalmazó államnév (Magyar Köztársaság) és az államformát nem jelölő, egytagú (rövid) államnév (Magyarország);

g) *igazgatásiterület-név*: az ország közigazgatási, illetve statisztikai, tervezési és területfejlesztési célokra kialakított területi egységeinek (megye, régió, kistérség stb.) neve;

h) *helységnév*: a község, nagyközség, város, megyei jogú város, főváros utótagot tartalmazó vagy utótag nélküli rövid neve, a fővárosi kerületek teljes, a főváros nevét is tartalmazó, illetve rövid, csak a római számot és a kerület utótagot tartalmazó neve;

i) *településrésznév (helységrésznév)*: a helység központi belterülete (átfedések nélkül, pontosan körülhatárolt) részeinek (községrész, városrész), továbbá a központi belterülettől elkülönülő - lakott vagy lakatlan - egyéb belterületnek, valamint külterületnek a neve;

j) *közterületnév*: a bel- és külterületi közutak és terek rendszerint út, utca, tér, park, köz, sétány stb. utótagot tartalmazó neve;

k) *helyi jelentőségű közlekedési név*: a helyi és helyközi tömegközlekedéssel kapcsolatos létesítmények (megállóhely stb.) és a 10 m-nél kisebb nyílású hidak neve.

(4) *Kisebbségi nyelvű hivatalos földrajzi név*: a helységeknek és az országban található földfelszíni részleteknek az ott élő nemzeti kisebbség vagy etnikum által használt történelmileg kialakult földrajzi neve (pl. Lórév = Ловра, Szentpéterfa = Petrovo Selo, Óbánya = Altglashütte, Alcsevic, Gropcsica).

(5) *Külföldi földrajzi név magyar megfelelője*: az ország határán kívül található földfelszíni részleteknek a külföldi hivatalos nyelvtől eltérő magyar nyelvű földrajzi neve (pl. Republik Österreich = Osztrák Köztársaság, Andalucia = Andalúzia, Oradea = Nagyvárad, Venezia = Velence, Rocky Mountains = Sziklás-hegység), továbbá a más írásrendszerből történt átírás esetén a használt rendszertől eltérő magyaros átírású név (pl. Одеса/Odesza = Odessza, Shanghai = Sanghaj).

(6) *Földrajzi megjelölés*: a földfelszín mesterséges részleteinek azonosítására szolgáló, kisebb vagy nagyobb közösségek által használt, intézményeket (pl. Madách Színház), intézményszerű mesterséges létesítményeket (pl. Erdészeti arborétum) jelölő tulajdonnév vagy tulajdonnévnek nem tekinthető megjelölés (pl. főapátság).

A Földrajzinév-bizottság szervezete és működése

3. § (1) A földrajzi nevek megállapításával összefüggő feladatok ellátására a vidékfejlesztési miniszter (a továbbiakban: miniszter) mellett Földrajzinév-bizottság (a továbbiakban: Bizottság) működik. Ügyrendjét a Bizottság maga határozza meg, és azt a miniszter hagyja jóvá.

(2) A Bizottságba képviselőt jelöl

a) a miniszter a nagy méretarányú állami térképekkel összefüggő földrajzi nevekkal, illetve a földrajzi nevek nyilvántartásával, valamint a természetvédelemmel és vízügygel,

b) a közigazgatási és igazságügyi miniszter a határon túli magyar földrajzi nevekkal, illetve a kisebbségi nyelvű földrajzi nevekkal,

c) a belügyminiszter a helyi önkormányzatokkal,

d) a honvédelmi miniszter a közepes és kis méretarányú állami térképekkel, illetve a honvédelmi célú térképészettel,

e) a nemzeti fejlesztési miniszter a területfejlesztéssel, a vasúti közlekedéssel, a közúti közlekedéssel, a légi közlekedéssel, az úthálózattal, a postai és hírközlési ügyekkel összefüggő földrajzi nevekkal,

f) a külügyminiszter a külföldi államok magyar nevével,

g) a nemzeti erőforrás miniszter a közoktatással és a kulturális értékek védelmével,

h) a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) elnöke a Magyar Köztársaság Helységnévtára és Helységnévkönyve szerkesztésével összefüggő földrajzi nevekkal, valamint a népszámlálással és a településstatisztikával kapcsolatos bizottsági képviselő ellátására.

(3) A miniszter egy-egy tag jelölésére kéri fel

a) a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) Magyar Nyelvi Bizottságát a földrajzi nevek helyesírásával,

b) az MTA Nyelvtudományi Intézetét a földrajzi nevek névtani, nyelvjárási kérdéseivel,

c) az MTA Történettudományi Intézetét a földrajzi nevek történeti hátterével,
d) az MTA Földrajztudományi Kutatóintézetét a földrajzi tájbeosztásokkal összefüggő földrajzi nevekkal,
e) az Eötvös Loránd Tudományegyetem Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszékét a térképtudománnyal, geoinformatikával összefüggő földrajzi nevekkal,
kapcsolatos bizottsági képviselő ellátására.

(4) A miniszter további, intézményektől független és a földrajzi nevek tekintetében elismert szakembereket is felkérhet a bizottsági munkában való részvételre.

(5) A miniszter

a) kijelöli a Bizottság elnökét;

b) gondoskodik a Bizottság működési feltételeiről;

c) biztosítja a Bizottság döntéseinek, irányelveinek és közérdekű tájékoztatásainak közzétételét a Vidékfejlesztési Minisztérium hivatalos lapjában, illetve a honlapján;

d) kijelöli az ENSZ Földrajzi nevek szakértői csoportjába (UNGEGN) a magyar képviselőket, illetve képviseli a Kormányt - a külügyminiszterrel együttműködve - az ENSZ földrajzinév egységesítési konferenciáin és szakértői csoportülésein.

A Földrajzinév-bizottság feladatai

4. § (1) A Bizottság - az (1a) bekezdésben meghatározott kivétellel - megállapítja a 2. § (3) bekezdés a)-e) pontjában foglalt hivatalos földrajzi neveket.

(1a) A 2. § (3) bekezdés a)-e) pontjában foglalt hivatalos földrajzi neveket - ha ahhoz kiemelt közérdek fűződik - a Kormány egyedi határozatban állapítja meg. A Kormány döntésére az 5. § (1) és (3) bekezdését nem kell alkalmazni.

(2) A Bizottság

a) a 2. § (3) bekezdésének h) pontja szerinti helységnevekre vonatkozó döntések előkészítése során a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 58. §-a alapján minden esetben, a 2. § (3) bekezdésének i)-j) és k) pontjaiban felsorolt hivatalos földrajzi neveket érintő döntés előtt pedig a települési önkormányzat megkeresésére szakmai véleményt ad;

b) véleményezi a 2. § (3) bekezdésének f)-g) pontjaiban meghatározott hivatalos földrajzi nevekre vonatkozó javaslatokat.

(3) A Bizottság megkeresésre állást foglal

a) a 2. § (4) bekezdésében meghatározott hivatalos földrajzi nevek helyességéről;

b) a hozzá forduló szervezet vagy magánszemély kérésére a hivatalos földrajzi nevek megállapításának és használatának jogszabályban nem szabályozott kérdéseiről és a külföldi földrajzi nevek magyar megfelelője hazai használatáról.

(4) A Bizottság hatáskörébe tartozó hivatalos földrajzi nevek megállapítására, a megállapított hivatalos földrajzi nevek megváltoztatására javaslatot tehet:

a) a 2. § (3) bekezdés a) pontjában meghatározott hivatalos földrajzi nevek esetében a miniszter;

b) a 2. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott hivatalos földrajzi nevek esetében a miniszter vagy az érintett települési önkormányzat;

c) a 2. § (3) bekezdés c) és d) pontjában meghatározott hivatalos földrajzi nevek esetében a miniszter;

d) a 2. § (3) bekezdés e) pontjában meghatározott hivatalos földrajzi nevek esetében a nemzeti fejlesztési miniszter, regionális jelentőségű létesítmény esetében az üzemeltető gazdasági szervezet.

(5) A 2. § (3) bekezdésének a)-e) pontjaiba tartozó, megállapított hivatalos földrajzi nevekről a Bizottság értesíti a javaslattevőket.

(6) A Bizottság 2. § (4) bekezdésében meghatározott hivatalos földrajzi nevekre vonatkozóan - szükség szerint - a helyi, illetve az országos kisebbségi önkormányzattól véleményt kérhet.

(7) A Bizottság - az érdekeltekkel egyetértésben - szakmai ajánlásokat tehet közzé a 2. §-ban felsorolt típusú nevek megállapításának és megváltoztatásának módszertanáról.

(8) A Bizottság vezetője évente beszámol a miniszternek a Bizottság munkájáról.

A névmegállapítás, névváltoztatás és véleményezés követelményei

5. § (1) A hivatalos földrajzi nevek megállapításakor figyelemmel kell lenni a helyi lakosság élő névhasználatára, a települési és a helyi kisebbségi önkormányzat, az egyéb szervezetek véleményére, továbbá a természet- és társadalomtudományok eredményeire, a történelmi hagyományokra, különösen a helytörténeti kutatásokra, az elpusztult települések nevére, ezen kívül a földrajzi környezetre, a mező- és erdőgazdasági művelési szerkezetre, a nemzetiségi viszonyokra, a nyelvi és nyelvhelyességi követelményekre. A nyelvhelyességi követelmények magukba foglalják a mindenkori akadémiai helyesírás követését és az arra épülő szabályok betartását.

(2) A 2. § (3)-(4) bekezdésében felsorolt földfelszíni részletek élő személyről - a tanyák kivételével - nem nevezhetők el.

(3) Amennyiben törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik, a hivatalos földrajzi nevek megváltoztatására akkor kerülhet sor, ha az azonos hangzású hivatalos földrajzi nevek zavart keltőek és a névazonosság másként nem kezelhető, ha a névhasználatban kimutatható változás következett be, ha a névvel jelölt mesterséges létesítményt megváltoztatták vagy átalakították, vagy ha a névhasználat a közérdek szempontjából nem megfelelő. A történelmi hagyományokat őrző nevek nem változtathatóak meg.

(4) Az (1) bekezdés követelményeinek betartásával a 2. § (3) bekezdésében meghatározott névtípusokban kisebbségi nyelvű hivatalos földrajzi név is megállapítható. A 2. § (3) bekezdésének a), c) és e)-j) pontjaiban felsorolt hivatalos földrajzi nevek kisebbségi nyelvű alakja csak a magyar nyelvű névvel együtt állapítható meg. A latin betűt használó kisebbségi nyelvű hivatalos földrajzi nevet az adott nyelv helyesírása szerint kell írni. A nem latin betűt használó kisebbségi nyelvű földrajzi név megállapításakor a magyar ábécén alapuló átírás és az adott kisebbségi nyelv írásmódja egyaránt hivatalos.

(5) A hivatalos földrajzi név helyett vagy a hivatalos földrajzi névben a földrajzi köznévi utótag előtt számot helyettesítő betű vagy számjegy - kivéve a (6) bekezdésben foglalt eseteket - nem használható.

(6) Egyes regionális jelentőségű, vízrendezést, belvízelvezetést, öntözést szolgáló csatornák, kisebb állóvizek (tározók), fővárosi kerületek nevében, továbbá korábban megállapított közterületnevekben és külterületi településrészek nevében megtartható a földrajzi köznévi utótag előtt arab vagy római számjegy.

(7) A 4. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti szakmai véleményezés során gondot kell fordítani arra, hogy

a) új helységnév adása esetén - figyelemmel a mai és a történelmi magyar helységnevekre is - névazonosság ne álljon elő;

b) a településrésznevek megállapításakor a megszűnt (egyesített) helységek nevét meg kell tartani, egyéb esetekben pedig előnyt kell élveznie a korábban használt, más követelményekkel összhangban álló egyéb névnek, továbbá el kell kerülni a településnév előtagként való használatát;

c) a közterületek elnevezésének lehetőleg a közvetlen környezet hagyományait, sajátosságait kell tükröznie, vagy a helyhez kötődő személyekkel kell kapcsolatosnak lennie.

A hivatalos földrajzi nevek nyilvántartása és a Földrajzinév-tár

6. § (1) A 2. § (3) bekezdés a)-e), valamint g)-i) pontjaiban felsorolt hivatalos földrajzi neveket - a külön jogszabály szerinti területi rendszerben meghatározott koordinátákkal ellátva - a Földmérési és Távérzékelési Intézet (a továbbiakban: FÖMI) a Földrajzinév-tárban nyilvántartja, és azt folyamatosan vezeti.

(2) A Földrajzinév-tár tartalmazza az (1) bekezdés szerinti hivatalos földrajzi neveket. Ezek közül az igazgatásiterület- és helységneveket a KSH által kiadott Magyar Köztársaság Helységnévkönyve, a

településrészneveket a Magyar Köztársaság Helységnévtára szerint kell feltüntetni. A Földrajzinév-tár a felsorolt típusokban megállapított kisebbségi nyelvű földrajzi neveket is tartalmazza.

(3) A Földrajzinév-tár tartalmazza a különféle térképeken, a térképi használat szempontjából fontos hivatalos földrajzi névnek nem minősülő településrészneveket, továbbá a földrajzi megjelöléseket is (műemlék, rom, kilátó, múzeum, külterületi nem lakott épület stb. neve), a létesítmény tulajdonosának vagy kezelőjének közlése szerint.

(4) A FÖMI a helységenként helyszínen egyeztetett és nyilvántartásba vett földrajzi nevekről az illetékes települési önkormányzat jegyzőjét névjegyzék és térképvázlat megküldésével tájékoztatja.

(5) A Földrajzinév-tár adatai nyilvánosak. A FÖMI gondoskodik arról, hogy ezek mindenki számára hozzáférhetőek legyenek.

Záró rendelkezés

7. § Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba.

8. § A magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról szóló 303/2007. (XI. 14.) Korm. rendelet módosításáról szóló 36/2011. (III. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Módr.) hatálybalépésével egyidejűleg a Bizottság hivatalban lévő tagjainak megbízatása megszűnik, a miniszter a Módr. hatálybalépését követő 15 napon belül tagok jelölésére kéri fel a 3. § a Módr.-tel megállapított (2) és (3) bekezdése szerinti személyeket és szervezeteket.